

Мови національних меншин

Головна мета вивчення мов національних меншин в загальноосвітніх навчальних закладах – надати основи знань про мову, що дасть змогу забезпечити достатньо високий рівень спілкування та грамотного письма, необхідний для успішної індивідуальної та соціальної діяльності, міжкультурного взаєморозуміння.

Згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти у навчальних програмах з кримськотатарської, молдовської, польської, російської, румунської, угорської мов через змістові лінії реалізується головний методологічний принцип – комунікативність навчання.

З метою формування комунікативних умінь учнів варто приділити увагу традиційним творчим роботам. Перекази текстів різних стилів і жанрів відіграють роль підготовчих вправ до оволодіння учнями необхідними у майбутньому дорослому житті жанрами мовлення – наприклад, виступ на зборах, участь у дискусії, створення реферату, конспекту, доповіді, рецензії.

Робота з текстом стане ефективною, якщо учні активно долучатимуться до мовленнєвої діяльності, тому теми висловлювань мають бути цікавими для школярів, пов'язаними з їхнім власним життєвим досвідом, реальними обставинами життя. Вчителю необхідно подбати про те, щоб учні успішно оволодівали як монологічним, так і діалогічним мовленням, різними жанрами і стилями мовлення.

У процесі вивчення курсу слід широко практикувати самостійну роботу учнів із підручниками, посібниками, словниками та іншою навчальною і довідковою літературою. Робота зі зв'язного мовлення має забезпечити подальший розвиток у школярів умінь і навичок, необхідних у їхній майбутній діяльності.

У 2014/2015 навчальному році вивчення мов національних меншин здійснюватиметься за програмами:

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням кримськотатарською мовою

5-6 класи

• "Кримськотатарська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою (укладачі: Алієва Л.А., Яєва А.М., Берберова Р.А., Зіятдінова Д.М.)

7-9 класи

• "Кримськотатарська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою (упорядник Алідінова М.І., – Сімферополь: Кримнавчпеддержвидав, 2005)

10-11 класи

рівень стандарту – Кримськотатарська мова: програма для за-

гальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою. 10-11. /Упор. Алідінов. М.І.;

профільний рівень – Кримськотатарська мова: програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою. /Упор. Меметова Е.Ш., Алідінов М.І.

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням молдовською мовою

5-6 класи

• "Молдовська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою (укладачі: Кьося В.В., Фетеску Л.І.)

7-9 класи

• "Молдовська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою (упорядники: Кьося В.В., Фетеску Л.І., - Чернівці: Букрек, 2005)

10-11 класи

• "Молдовська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою. Рівень стандарту. / Упор. Кьося В.В., Фетеску Л.І.

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням польською мовою

5-6 класи

• "Польська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (укладачі: Іванова М.С., Ільчук В.Т., Дудкевич Н.В., Куц М.І.)

7-9 класи

• "Польська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (упорядник: Іванова М.С.- Чернівці: Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Польська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автор: Іванова М.С.);

профільний рівень – "Польська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автор: Іванова М.С.).

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням російською мовою

5-6 класи

• "Російська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (укладачі: Голобородько Є.П., Озе-

рова Н.Г., Михайловська Г.О., Статівка В.І., Давидок Л.В., Бикова К.І., Яновська Л.Г., Кошкіна Ж.О. – Київ: Видавничий дім "Освіта", 2013);

- "Російська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (укладачі: Баландіна Н.Ф., Синиця І.А., Фролова Т.Я., Бойченко Л.А. – Київ: Видавничий дім "Освіта", 2013);

- "Російська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (початок вивчення з 5 класу) (укладачі: Курач Л.І., Корсаков В.О., Фідкевич О.Л., Гудзик І.П. - Київ: Видавничий дім "Освіта", 2013)

Звертаємо увагу, що з 5 класу в загальноосвітніх навчальних закладах із навчанням українською мовою за умови вивчення російської мови у початкових класах необхідно використовувати навчальну програму авторів Баландіної Н.Ф., Синиці І.А., Фролової Т.Я., Бойченко Л.А., коли мова починає вивчатися вперше з 5 класу – навчальну програму авторів Курач Л.І., Корсакова В.О., Фідкевич О.Л., Гудзик І.П.

При вивченні російської мови за рахунок варіативної складової типових навчальних планів необхідно користуватися навчальною програмою з факультативного курсу за редакцією Крюченкової О. Ю., навчальною програмою курсу за вибором автора Фролової Т.Я. (див. на сайті МОН України).

7-9 класи

"Російська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (автори Озерова Н.Г., Михайловська Г.О., Давидок Л.В. и др. – Чернівці : Букрек, 2005);

- "Російська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (Баландіна Н.Ф., Дегтярьова К.В., Лебеденко С.А.. – Чернівці : Букрек, 2005);

- "Російська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (Гудзик І.Ф., Корсаков В.А. – Чернівці : Букрек, 2006);

10-11 класи

рівень стандарту – «Російська мова» для 10-11 класів (за ред. Озерової Н.Г.);

академічний рівень – «Російська мова» для 10-11 класів (автор Фролова Т.Я.);

профільний рівень – «Російська мова» для 10-11 класів (авт. Голобородько Є.П. та ін.).

Також російська мова у 7-9, 10-11 класах може вивчатися як курс за вибором і факультативно:

- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням

українською мовою. Російська мова (курс за вибором) / Т.Я. Фролова. 2010;

- Программы для средних общеобразовательных учебных заведений с обучением на украинском языке. Русский язык. Факультативный курс. 5-11 классы / Л.В. Давидюк. 2010.

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням румунською мовою

5-6 класи

- "Румунська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Остафій О.Р., Говорнян Л.С., Бику А.М., Бурла О.К., Попа М.К., Сланіна З.І.);

7-9 класи

- "Румунська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Маноїл Є.М., Міхай Д.М.-Чернівці: Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Румунська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Мануїл Є.М., Міхай Д.М.);

академічний рівень – "Румунська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Мануїл Є.М., Міхай Д.М., Товарницька О.Г.);

профільний рівень – "Румунська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Мануїл Є.М., Міхай Д.М., Товарницька О.Г.);

у навчальних закладах з навчанням угорською мовою

5-6 класи

- "Угорська мова" для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Браун Є. Л., Бардош Н. С., Зикань Х. І., Кейс М. Ю., Пердук І. Е., Харченко С. Й.);

7-9 класи

- "Угорська мова" для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (за ред. Ковтюка І.Я. – Чернівці: Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Угорська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Ковтюк І.Я., Гнатик-Рішко М.М. , Надь О.О., Черничко С.С.);

академічний рівень – "Угорська мова" для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Ковтюк І.Я., Черничко С.С., Браун Є.Л., Кейс М.Ю.);

профільний рівень – "Угорська мова" для 10-11 класів загально-освітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Ковтюк І.Я., Чернишко С.С., Браун Є.Л., Кейс М.Ю).